

TEATRIDIREKTOR

**Wolfgang Amadeus Mozarti ühevaatuseline komöödia
muusikaga. Gottlieb Stephanie jun. tekst**

**Maailmaesietendus 7. veebruaril 1786 Schönbrunni lossis
Esietendus Rahvusoper Estonia kammersaalis 4. mail 2013**

Muusikanumbrite tõlge, dialoogid ja lavastus:

NEEME KUNINGAS

Muusikaline juht: TARMO EESPERE

Kontsertmeister: IVO SILLAMAA

Lavakujundus ja kostüümid: OTT EVESTUS,

GRETE LAUS, NEEME KUNINGAS

Valgus: RASMUS REMBEL

Näitejuht: HELGI SALLO

Etenduse juht: REIN TAIDLA

Osades:

Proua Herz: KADRI KIPPER

Proua Hõbekurk:

KRISTEL PÄRTNA

Moses, teatridirektor:

MART LAUR

Gold, metseen:

URMAS PÖLDMA

Juta, komödiant:

**HELEN MÄNNIK (OPERAtsioon
VOX)**

Ülo, komödiant: REIN SAAR

(OPERAtsioon VOX)

Härra Richard Viies, traagik:

EDGAR TEREPIING

(OPERAtsioon VOX)

**Traviata, tema öde: MAARJA
KANGUR (OPERAtsioon VOX)**

Lolita Plakš, operetisubrett:

ELINA NETSAJEVA

(OPERAtsioon VOX)

Ernst: TAMBET KIKAS

(OPERAtsioon VOX)

Maestro: TARMO EESPERE

Paula Piru, priimabaleriin:

TIIA ERM

Peeter Piru, tema lapselaps:

DANIEL KIRSPUU

Hilda, koristaja: HELGI SALLO

Vorst, poliitika ja teater – teil pole vaja teada, kuidas neid tegelikult tehakse. Parem säästke oma seedimist, moraali ning närvisüsteemi. Mõelge tõsiselt järele, enne kui kavatsete hakata direktoriks. Pole vahet, kas vorstivabriku või teatri. (Aga maitseb hästi...)

Neeme Kuningas

Wolfgang Amadeus Mozart

(1756–1791)

Helilooja elu kõrgperioodil vahetult enne „Figaro pulma“ esietendust kirjutatud komöödia „Teatridirektor“ (Der Schauspieldirektor, 1786) peegeldab ajatud teatritõde, heites valgust teatri kulissidetagusesse ellu. Vaatajate ette tuuakse teatridirektori tujud, primadonnade rivaalitsemine ja metseenide kapriisid, mis võivad olla ühe teatri sünnis ja elus määrava tähtsusega. Väikesi teatritruppe, mis sündisid, linnast linna rändasid, lagunesid, koosseise muutes taas tegutsema hakkasid, oli mitme sajandi vältel igas Euroopa riigis. Trupi lähedamaks eksisteerimiseks oli küllaltki oluline metseeni olemasolu. Viimase soovid ja kapriisid ei olnud trupi elus mõistagi vähese tähtsusega. Et kulusid piirata, aeti läbi nii väikese koosseisuga kui võimalik. Mozarti-aegses Austrias ja Saksamaal olid otsituimad laulvad näitlejad, sest tavapäraselt mängiti näidendite kõrval ka oopereid või siis vähemasti laulumänge, mis olid rahva hulgas väga populaarsed.

Kuueaastaselt komponeeris Mozart oma esimesed instrumentaalteosed, üheteistkümnesealt alustas lavamuusika kirjutamist. Teatrit tundis ja tunnetas Mozart väga noorena. Tema lapsepõlveaastate kodulinnas Salzburgis tegutsesid peapiiskopi õueteater, suurte traditsioonidega ülikooliteater, mitmesugused rändteatrid, lihavõttepühade aegu toimusid rahvalikud kannatustemängud. Piiskopliku õuemuusiku Leopold Mozarti lapsed nägid seda üpris mitmeladset teatritegemist maast madalast. Wolfgang Amadeus oli viieaastane, kui ta juba koorilauljana ühel ülikooliteatri etendusel ise kaasa tegi. Seitsmendast kümnenda eluaastani reisis imelaps Mozart koos oma vanema õe ja isaga läbi mitmed Saksamaa lääneosa linnad, esines Pariisis, Londonis, Madalmaades, Šveitsis. Poisipõlves näidanud ta end osava karakterikujundajana muusikas, omadus, mida teatrilooloju juures peetakse üheks olulisemaks.

„Teatridirektor“ kanti esmakordselt ette 1786. aastal Schönbrunni lossi talveaias, kus Austria keiser Joseph II Madalmaade kindralkuberneri auks lustipeo korraldas. Lisaks mängiti tol õhtul Antonio Salieri ühevaatuselist bufo-ooperit „Enne muusika, siis sõnad“. Pärast esietendust mängiti „Teatridirektorit“ veel mitmel korral Mozarti eluajal ja ka pärast helilooja surma ei kadunud see komöödia Austria ja Saksamaa teatrite repertuaarist.

Kadri Kipper, Neeme Kuningas

Mart Laur, Neeme Kuningas, Helgi Sallo

Kristel Pärtna, Mart Laur, Urmas Pöldma

Kristel Pärtna, Urmas Pöldma, Kadri Kipper

Mart Laur, Urmas Pöldma

Kadri Kipper

